

چکیده :

فرزندپروری یکی از مهم‌ترین عوامل مؤثر بر رشد روانی، اجتماعی و هیجانی کودکان است. سبک‌های فرزندپروری تعیین می‌کنند که والدین چگونه با فرزندان خود تعامل داشته باشند و چه میزان کنترل، حمایت و محبت در رابطه والد-فرزند وجود داشته باشد. پژوهش‌های متعدد نشان داده‌اند که شیوه‌های مختلف فرزندپروری می‌توانند تأثیرات متفاوتی بر رفتار، پیشرفت تحصیلی، سلامت روان و شخصیت کودک داشته باشند. در این مقاله، مفاهیم فرزندپروری، سبک‌های آن و پیامدهای هر سبک بررسی می‌شود.

مقدمه:

فرزندپروری به مجموعه‌ای از رفتارها، نگرش‌ها و روش‌هایی گفته می‌شود که والدین برای تربیت، مراقبت و اجتماعی‌سازی فرزندان خود به کار می‌گیرند. این فرایند نقش مهمی در شکل‌گیری شخصیت کودک دارد و تحت تأثیر فرهنگ، شرایط اقتصادی، باورهای والدین و محیط اجتماعی قرار می‌گیرد. تحقیقات نشان داده‌اند که سبک فرزندپروری یکی از تعیین‌کننده‌ترین عوامل در رشد کودک است و می‌تواند مسیر زندگی فرد را تحت تأثیر قرار دهد. مرکز ملی اطلاعات بیوتکنولوژی مفهوم فرزندپروری شامل مجموعه‌ای از رفتارهای عاطفی، تربیتی و کنترلی است که والدین در تعامل با فرزندان خود به کار می‌برند. این رفتارها شامل میزان محبت، نظارت، نظم‌دهی و ارتباط کلامی و غیرکلامی با کودک می‌شود. در واقع، فرزندپروری «فضای عاطفی» رشد کودک را شکل می‌دهد و بر نوع شخصیت او اثر مستقیم دارد (ScienceDirect).

سبک‌های فرزندپروری یکی از مشهورترین طبقه‌بندی‌ها توسط «بامریند» و پژوهشگران بعدی ارائه شده است که چهار سبک اصلی را معرفی می‌کند :

1- فرزندپروری مقتدرانه (Authoritative) در این سبک، والدین هم محبت و حمایت دارند و هم قوانین مشخص و منطقی تعیین می‌کنند. ارتباط والدین با کودک دوطرفه است و استقلال کودک نیز مورد توجه قرار می‌گیرد. این سبک معمولاً بهترین پیامدها را برای رشد کودک دارد. 2. فرزندپروری مستبدانه (Authoritarian) در این شیوه، والدین کنترل شدید دارند و انتظار اطاعت بدون توضیح از کودک دارند. محبت کمتر است و قوانین سختگیرانه اجرا می‌شود. این سبک ممکن است باعث اضطراب و کاهش اعتمادبه‌نفس کودک شود.

3- فرزندپروری سهل گیرانه (Permissive) در این سبک، والدین محبت زیادی نشان می دهند اما کنترل و نظم کمی دارند. کودکان در این خانواده ها آزادی زیادی دارند اما ممکن است در رعایت قوانین اجتماعی مشکل داشته باشند.

4- فرزندپروری بی تفاوت (Uninvolved) در این حالت، والدین هم از نظر عاطفی و هم از نظر کنترلی مشارکت کمی در زندگی کودک دارند. این سبک می تواند پیامدهای منفی جدی مانند مشکلات رفتاری و عاطفی ایجاد کند

PMC. تأثیر سبک های فرزندپروری بر کودک پژوهش ها نشان می دهند که سبک فرزندپروری بر حوزه های مختلف رشد کودک اثرگذار است: رشد عاطفی: سبک مقتدرانه باعث افزایش امنیت روانی می شود. موفقیت تحصیلی: کودکان در خانواده های ساختارمند عملکرد بهتری دارند. رفتار اجتماعی: سبک های مثبت باعث افزایش مهارت های اجتماعی می شوند. سلامت روان: سبک های سختگیرانه یا بی توجه می توانند اضطراب و افسردگی ایجاد کنند

ScholarWorks. نقش فرهنگ در فرزندپروری فرزندپروری در فرهنگ های مختلف متفاوت است. ارزش های اجتماعی، باورهای دینی و ساختار خانواده در هر جامعه بر نوع تربیت فرزند تأثیر می گذارد. به همین دلیل، یک سبک واحد در همه فرهنگ ها نتایج یکسانی ندارد و باید شرایط فرهنگی در نظر گرفته شود

مرکز ملی اطلاعات بیوتکنولوژی نتیجه گیری فرزندپروری یکی از اساسی ترین عوامل در شکل گیری شخصیت انسان است. انتخاب سبک مناسب فرزندپروری می تواند به رشد سالم، موفقیت اجتماعی و سلامت روان کودک کمک کند. بر اساس پژوهش ها، سبک مقتدرانه بهترین نتایج را در رشد همه جانبه کودک دارد. بنابراین آموزش والدین در زمینه شیوه های صحیح تربیتی اهمیت بسیار زیادی دارد.

منابع (References) Sanvictores, T., & Mendez, M. (2022). Types of Parenting Styles and Effects on Children

StatPearls Publishing. ❖

مرکز ملی اطلاعات بیوتکنولوژی Bornstein, M. H., & Zlotnik, D. (2008). Parenting Styles and Their Effects. Encyclopedia of Infant and Early Childhood Development

ScienceDirect Power, T. G. (2013). Parenting Dimensions and Styles: A Brief History. PMC PMC Merlin, C., Okerson, J. R., & Hess, P. (2013). How Parenting Style Influences Children. William & Mary Educational Review

ScholarWorks

شکوهی‌نیا، م.، پرند، ا.، فقیهی، ع. (مطالعه تطبیقی سبک‌های فرزندپروری). دانشگاه تهران و دانشگاه قم